

Bruk av
håndholdt mobiltelefon
under bilkjøring

Use of
handheld cell phone
during car driving

Odd Arild Pedersen

Kandidatoppgave

**2-årig grunnutdanning
For trafikklærere**

2010

**Avdeling for
trafikklærere,
Stjørdal**

Sammendrag

Bakgrunnen for undersøkelsen er at jeg stadig ser folk med mobiltelefon mens de kjører bil. Jeg har hatt trafikalit grunnkurs, og diskutert regler og rangering av regler med elevene. I denne sammenhengen begynte jeg å lure på om dette var en lov som ikke hadde forståelse og respekt hos folk flest.

I starten ble det mye grubling rundt problemstillingen og spørsmålene. Etter å ha lest D.I. Jacobsens "Hvordan gjennomføre spørreundersøkelser", begynte ting å komme på plass. Spørreskjema ble utarbeidet og publisert på nett. I tillegg ble skjemaet skrevet ut på papir og brukt mot enkelte persongrupper.

Dessverre ble det vanskeligere enn forventet å få svar fra folk. Mange sa nei, eller lot være å svare. Resultatet ble et antall som er litt i minste laget for å få gode svar på det jeg lurte på. Noen svar mener jeg likevel å ha fått.

Resultatene ble delvis som forventet.

Konklusjonen min blir altså at det er flere grunner til velge å bruke eller ikke bruke handsfree, men at mange ikke respekterer loven under henvisning til andre ting som kan gjøres. Det er heller ikke forskjell på kjønnene, men noe forskjell etter aldersgruppe.

Summary

Short summary of my research.

The reason for this research is that I often see people talking in their cell phone while they are driving. I have had lessons with pupils, discussing rules and how much respect the rules had. At first I wondered much about how to define the problem, and make the questions. After reading D.I. Jacobsens "How to do a quest." things began to work out for me. The quest was made and published on the net. I also wrote the quest on paper for use in certain groups of people.

Unfortunately it became more difficult than expected to get answers from people. Several persons said no, or just did not answer. The result became a number that is a little short to answer what I wondered about.

Yet there are some answers I think I have got.

The result was partly as expected.

My conclusion is that there are several reasons to use or not use handsfree, but many people don't respect the law because of all the other things legally to do while driving. There is no difference between the sexes, but some difference between ages.

Forord

Som student ved Høyskolen i Nord Trøndelag, avdeling for trafikk i Stjørdal, skal vi skrive en oppgave som er relatert til trafikk. For meg ble det ganske lett å velge oppgave basert på at jeg stadig ser bilister som kjører mens de prater i håndholdt mobiltelefon.

I forbindelse med spørreundersøkelsen trengte jeg et sted å stå, for å spørre bilførere. Veileder Kjell Torsmyr foreslo da en bensinstasjon. Jeg tok da kontakt med Statoil stasjonen på Hegra, og der var svaret øyeblikkelig ja. Jeg har også med skjemaet og spør taxisjåfører og noen sjåfører hos posten. I tillegg har jeg lagt ut spørreskjemaet for studenter og lærere ved HiNT Stjørdal.

Til slutt vil jeg takke dem som deltok i undersøkelsen, spesielt taxisjåførene og sjåførene hos Posten i Stjørdal.

Innhold

Sammenheng.....	2
Summary	3
Forord	4
Innhold	5
1 Innledning.....	6
1.1 Hypotese.....	6
2 Kunnskapsstatus	8
2.1 Lovverket	8
2.2 Andres undersøkelser	8
2.3 Egne forundersøkelser.....	9
3 Metode.....	10
4 Resultater.....	12
4.1 Responsen.....	12
4.2 Svar på de ulike spørsmålene(med noen kommentarer).....	12
Tabell 1: Kjønnfordeling	13
Tabell 2: Aldersgrupper	13
Tabell 3: Sivilstand.....	13
Tabell 4: Har du barn under 16 år	14
Tabell 5: Høyeste fullførte utdanning	14
Tabell 6: Yrkesstatus	14
Tabell 7: Er du yrkessjåfør	15
Tabell 8: Har du handsfree	15
Tabell 9: Hvis du bruker handsfree, er det fordi:	15
Tabell 10: Hvis du ikke bruker handsfree, er det fordi:.....	16
Tabell 11:Hvor stort tror du gebyret for overtredelse er?	16
4.3 Synspunkter fra de spurte	17
4.4 Sammenhenger mellom ulike spørsmål	19
Tabell 12 Handsfree - kjønnfordeling.....	19
Tabell 13 Handsfree - aldersfordeling.....	20
Tabell 14 Foreldre og handsfree.....	21
Tabell 15 Yrkessjåfører og handsfree	21
Tabell 16 Utdanning	22
Tabell 17 Hvorfor bruke handsfree	22
Tabell 18 Hvorfor <i>ikke</i> bruke handsfree.....	23
5 Drøfting	24
6 Konklusjon	26
7 Litteraturliste	27

1 Innledning

Jeg kjører en del bil, og ser stadig bilførere som kjører mens de snakker i håndholdt mobiltelefon. Dette kan virke overraskende ettersom dette er forbudt ved lov, og loven har vært gjeldende flere år. I tillegg er straffen et betydelig økonomisk beløp.

Jeg lurer på hvorfor disse førerne velger å bryte en lov, og hvem de er. I denne sammenhengen har jeg prøvd å definere en problemstilling for arbeidet med disse spørsmålene.

Jeg har også en del tanker om hvorfor det er slik, og vil gjerne finne ut om jeg har rett. Jeg har hørt på synspunktene til en del personer jeg har møtt, og av dem som er negativ til loven kan synes som mange mener den er uforståelig.

Problemstillingen vil dermed bli; *”Hvorfor velger noen å kjøre bil mens de bruker håndholdt mobiltelefon, hvem er de og er det noe ellers vi bør vite om dem.*

Jeg har ut fra ovenstående noen hypoteser på bakgrunn av samtaler med personer jeg har snakket med og ut fra dette har jeg noen spørsmål jeg vil ha svar på.

1.1 Hypotese

Jeg tror mange bruker håndholdt mobiltelefon mens de kjører fordi:

1. De synes ikke loven er fornuftig, det vil si; de mener det ikke er et problem å holde mobiltelefonen mens de kjører, men problemet ligger i samtalen
2. De tror strafferammen er lav. De fleste mener dette er en økonomisk straff som er så liten at de ikke bekymrer seg for faren for å bli tatt
3. De fleste tror ikke politiet prioriterer denne oppgaven, og følgelig er faren for å bli tatt liten
4. Jeg tror det er en overvekt av kvinner som ikke har skaffet seg handsfree av ulike grunner fordi de vil holde i telefonen mens de snakker.
5. Mange unge menn bruker handsfree fordi de liker elektroniske ”duppedingser”.

I sammenheng med hypotesen har jeg noen spørsmål.

1. Er det forskjell på kjønnene eventuelt aldersgrupper
2. Er dette en lov som er akseptabelt å bryte, oppfattes den som meningsløs, eller er det gamle vaner vi ikke vil endre
3. Er faren for å bli tatt stor eller liten, og hvordan oppfattes strafferammen

Her vil det bli nødvendig med en spørreundersøkelse, og jeg kan tenke meg å spørre studenter og lærere ved HiNT, en gruppe yrkesførere (taxi og posten), jeg har også fått muntlig tillatelse til å stå på Statoil på Hegra med spørreskjemaene. Det vil være behov for et relativt stort antall spørreskjema for å få et godt grunnlag.

2 Kunnskapsstatus

2.1 Lovverket

Lovens utgangspunkt for oppgaven er **vegtrafikklovens § 23b**. *Forbud mot bruk av elektronisk utstyr i motorvogn*

Departementet kan gi nærmere bestemmelser om forbud mot bruk i motorvogn av elektronisk utstyr som kan forstyrre føreren.

Tilføyd ved lov 17 des 1999 nr. 98.

Loven har følgende forskrift:

Forskrift om forbud mot førers bruk av håndholdt mobiltelefon under kjøring med motorvogn. Fastsatt av Samferdselsdepartementet 17. desember 1999 med hjemmel i vegtrafikkloven 18. juni 1965 nr. 4 § 23b.

I

§ 1. Førers bruk av mobiltelefon under kjøring med motorvogn

Fører av motorvogn må ikke bruke mobiltelefon under kjøringen, med mindre mobiltelefonen under bruken er plassert i eller på en holder som er forsvarlig fastmontert i motorvognen. Holder skal være montert i umiddelbar nærhet av rattet og så nært førers ordinære synsfelt under kjøring som praktisk mulig, med mindre holderen er en integrert del av kjøretøyets originalinnredning.

§ 2. Definisjoner

I denne forskrift forstås med:

- a) Mobiltelefon: Radioutstyr for kommunikasjon over offentlig nett*
- b) Kjøring: Motorvogn som er i bevegelse*
- c) Bruk av mobiltelefon: Enhver bruk, herunder all betjening av mobiltelefonens tastatur, samtale, mottak av anrop, mottak eller sending av melding eller tekst.*

II

Forskriften trer i kraft 15. mars 2000.

2.2 Andres undersøkelser

Når jeg bestemte meg for oppgave, hadde jeg ikke oversikt over om noen hadde gjort dette før. Den viktigste begrunnelse for å gjøre dette var at jeg så mange som brøt forskriften.

For å finne ut hvordan kunnskapsstatusen var, startet jeg med å søke i databasen til Statistisk Sentralbyrå (SSB). Her fikk jeg problemer, for jeg kunne ikke finne en eneste undersøkelse som viste till bruken av håndholdt mobiltelefon med eller uten handsfree.

Neste tema ble dermed å sjekke i skolens bibliotek hvorvidt noen andre hadde gjort den samme undersøkelsen før. Jeg kunne heller ikke her finne at noen hadde gjort akkurat denne undersøkelsen tidligere. Ergo fortsatte jeg uten å lete mer. Det er klart det kan finnes andre som har gjort denne undersøkelsen tidligere likevel. Jeg fant det uansett ikke riktig å fortsette i det uendelige for å eventuelt finne noe.

2.3 Egne forundersøkelser

Jeg føler likevel at jeg har en personlig kunnskap om emnet, i likhet med mange andre, gjennom å snakke med andre om temaet. Ut fra dette har jeg prøvd å lage hypotesen.

Mange av dem jeg har snakket med er det uttalt undring over formålet med forbudet. Med tanke på alle de andre tingene vi har lov til mens vi kjører. Det er lov til å drikke kaffe, skifte cd eller spise mens vi kjører. Eneste som er synlig forskjell, er hvorvidt politiet kan se hva jeg gjør.

Politiet kan selvfølgelig ilegge gebyrer for uforsiktig kjøring dersom vi gjør andre ting som påvirker kjøringen vår. Likevel er det noe annet når gebyret blir gitt for å snakke i mobiltelefon, og ikke fordi kjøringen er dårlig. Mange har snakket i mobilen mens de kjørte før, og synes ikke loven er troverdig og fornuftig.

3 Metode

Først av alt var spørsmålet om hvilken metode jeg skulle bruke for å finne ut av dette. For å finne ut noe om temaet mente jeg det eneste alternativet ville være en spørreundersøkelse. Det finnes ulike måter å gjennomføre en spørreundersøkelse på, så før jeg startet opp måtte jeg avgjøre om jeg skulle ha mange eller få. Mange med faste alternativ, eller mer utfyllende og åpne svar. Altså en kvantitativ, eller kvalitativ undersøkelse.

Ut fra det jeg ønsket å finne ut, var det alt fra starten klart at det måtte bli en kvantitativ undersøkelse og ikke en kvalitativ undersøkelse, fordi jeg ikke var ute etter grundige svar, men enkle svar som kunne sammenholdes gjennom statistikk..

Det er ulike faser i en undersøkelse, og i første fase stod problemstillingen. (jfr: Dag Ingvar Jacobsen, *Hvordan gjennomføre undersøkelser*) Problemstillingen var ganske grei, men å spesifisere og begrense den tok litt tid. Når problemstillingen var ferdig, kom resten litt av seg selv.

Med problemstillingen på plass, kom spørsmålene litt av seg selv. Det ble da også tydeligere at undersøkelsen måtte bli kvantitativ for å gi svar. Utformingen av spørsmålene tok likevel noe tid, da det var viktig å stille spørsmålene uten at jeg ga uttrykk for et ønsket svar.

Ved litt hjelp fra veileder fikk jeg etter hvert spørsmålene på plass, og lagt ut på nett til et utvalg mottakere. I tillegg hadde jeg en del spørreskjema på papir, som jeg brukte i ulike grupper utenfor. Papirskjemaene ble brukt opp mot yrkesskjåfører hos posten og blant taxisjåfører.

Den neste fasen, gradering av spørsmålene hadde ikke så mange utfordringer.

Svaralternativene sa seg i stor grad selv, men spesielt to av spørsmålene krevde litt arbeid.

Hvorfor bruke eller ikke bruke handsfree? Her er det i tillegg til noen alternativ jeg har foreslått, åpent for den spurte å komme med egne svar. Problemet mitt lå i hvilke alternativer jeg skulle velge. Dersom mitt utvalg antydte en ønsket svarretning, ville undersøkelsen være mindre verdt.

Valg av svartyper og antall var heller ikke en stor utfordring. Ut fra spørsmålene kom alternativene av seg selv. På spørsmålene om alder var det likevel ikke helt innlysende. Her kom jeg til at det er noen få aldersgrupper som ellers er viktige i trafikken. Ferskingene 18-24 år, de litt erfarne 25-35 år, de middelaldrende 36-50 år de litt eldre over 50 år.

Jeg vurderte en tid hvorvidt jeg skulle ha flere aldersgrupper, men fant behovet for en begrenset antall alternativer viktigere enn en findeling på alder. Et alternativ som ikke ble valgt var å la hver enkelt skrive inn sin eksakte alder. Jeg ville da ha hatt muligheten for å finsortere aldersgruppene senere.

Neste trinn var å samle inn data. Dette ble gjort på to ulike måter. Den ene metoden var å sende forespørsel via e-post til en rekke utvalgte personer. Den andre måten var å spørre direkte, og fylle ut spørreskjemaer på papir.

Til den første metoden, e-post, sendte jeg til studenter og lærere ved trafikklærerutdanningen på HiNT. Til den andre spurte jeg taxisjåfører og sjåfører i Posten, like ved HiNT, samt at jeg spurte en del personer utenom

Fordelen med å bruke begge metodene var muligheten for å nå et større publikum, men det å møte personer ansikt til ansikt med et skjema er ikke nødvendigvis like enkelt. Mange vil nok føle seg blottlagt, med tanke på at jeg kan se på deres skjema etterpå. Anonymiseringen kan være litt uskikker, sett med de spurtes øyne.

Den siste delen av arbeidet er å lage oversikter over svarene og prøve å tolke dem, enkeltvis og koblet opp mot hverandre.

Denne delen av oppgaven er avhengig av et stort nok utvalg av svar, og med stort nok utvalg av personer fordelt på kjønn og alder.

4 Resultater

4.1 Responsen

Det viste seg at det var vanskeligere enn jeg hadde trodd å få tilfeldige personer til å svare på spørsmålene. Jeg hadde planlagt å stå på en bensinstasjon og spørre dem som kom innom.

Dette viste seg mindre effektivt enn jeg hadde trodd. Jeg forventet at alle ville si ja og svare, men overraskende mange svarte nei.

Det samme gjaldt dem som fikk forespørsel via internett. Ikke alle svarte på undersøkelsen, selv etter to purringer.

Jeg hadde forventet mer enn hundre svar, men fikk knapt det halve. Ut fra det føler jeg meg litt skuffet over responsen, selv om den er stor nok til å gi noen signaler.

4.2 Svar på de ulike spørsmålene (med noen kommentarer)

Før jeg begynner å krysskoble de ulike spørsmålene, vil jeg se på svarene jeg har fått, og hvordan de fordeler seg. Tabellene er laget i questback, som er et dataprogram som ligger på internett. Programmet genererer spørreundersøkelser og gir mulighet for kryssreferanser av spørsmålene. Dette vil bli gjort under punkt 4.4.

Til sammen fikk jeg 46 svar, men på to av spørsmålene er det bare 29 svar. Dette skyldes at jeg ikke krever svar på begge disse. Noen svarer bare på hvorfor de bruker eller ikke bruker handsfree, mens noen svarer på begge fordi de av og til bruker og av og til ikke bruker handsfree.

I tabellene viser "N*" til hvor mange som har svart på dette spørsmålet.

Tabell 1: Kjønnfordeling

Navn	Prosent
Kvinne	32,6 %
Mann	67,4 %
N*	46

Ca en tredel av dem som deltok i undersøkelsen, selv om det hadde vært ønskelig med halvt om halvt. Dette gjør dessverre resultatene som omhandler kvinner litt mindre sikkert.

Tabell 2: Aldersgrupper

Navn	Prosent
18-24	13,0 %
25-35	37,0 %
36-50	30,4 %
over 50	19,6 %
N*	46

Aldersfordelingen mellom de ulike gruppene er grei, ingen av dem er over eller underrepresentert.

Tabell 3: Sivilstand

Navn	Prosent
Enslig	37,0 %
gift/samboer	63,0 %
N*	46

Her ser vi at vel en tredel er enslige. Fordelingen mellom gifte og samboere er ikke interessante, så derfor er de under ett.

Tabell 4: Har du barn under 16 år

Navn	Prosent
Ja	39,1 %
Nei	60,9 %
N*	46

Vi ser her at ca fire av ti som svarte har barn under 16 år. Det innebærer at det vil være mulig å se om det er forskjell på småbarnforeldre eller ikke.

Tabell 5: Høyeste fullførte utdanning

Navn	Prosent
Grunnskole	8,7 %
Videregående skole	47,8 %
Høgskole/universitet	43,5 %
N*	46

Av denne tabellen kan mangelen på antall spurte sees. Tallene for dem som har videregående skole eller høyere utdanning er greie. Med så få personer som kun har grunnskoleutdanning, vil ikke denne gruppens besvarelser være av interesse

Tabell 6: Yrkesstatus

Navn	Prosent
Arbeidssøker	4,3 %
Student	45,7 %
I jobb	54,3 %
N*	46

Den store andelen studenter, utgjør dessverre ikke et optimalt utvalg. Alder- og kjønnsmessig er det greit, men de fleste er studenter ved HiNTs avdeling på Stjørdal. Ut fra det kan det forventes en høy bruk av handsfree.

Tabell 7: Er du yrkessjåfør

Navn	Prosent
Ja	34,8 %
Nei	65,2 %
N*	46

En fin andel av yrkessjåfører gjør at jeg kan sammenligne om denne gruppen er ”bedre” enn de andre.

Tabell 8: Har du handsfree

Navn	Prosent
Ja	58,7 %
Nei	41,3 %
N*	46

Over 40% som ikke har handsfree er et større tall enn jeg hadde forventet. Selv med et så lavt antall deltakere er det likevel stor sannsynlighet for at størrelsen er nært det som er korrekt.

Tabell 9: Hvis du bruker handsfree, er det fordi:

Navn	Prosent
Det er fornuftig	51,7 %
Det er lovpålagt	44,8 %
Jeg vil ikke ha bot	6,9 %
Lettere enn å holde telefonen	10,3 %
Annet, spesifiser her	10,3 %
N*	29

Litt overraskende resultat. Jeg hadde trodd flere ville unngå bot

Tabell 10: Hvis du ikke bruker handsfree, er det fordi:

Navn	Prosent
Har ikke handsfree	55,2 %
Kjører forsiktig når jeg holder telefonen	0,0 %
Loven er meningsløs	13,8 %
Annet, spesifiser her	31,0 %
N*	29

Interessante tall. Spesielt at ingen påstår de kjører forsiktigere mens de prater i telefonen. Mindre overrasket over dem som mener loven er meningsløs. Dette er som forventet en del som mener. Ikke minst fordi jeg har hørt folk si dette før. Overraskende mange som ikke har handsfree.

Tabell 11: Hvor stort tror du gebyret for overtredelse er?

Navn	Prosent
400	4,3 %
800	19,6 %
1300	56,5 %
1700	19,6 %
N*	46

Omentrent halvparten vet eller har gjettet riktig på størrelsen av gebyret for overtredelse. Likevel få som har valgt det laveste beløpet. Jeg trodde flere ville velge denne summen. Spesielt ved et blikk på tabell 10, der over halvparten ikke har handsfree. Likeledes med tanke på hvor mange jeg ser i trafikken som holder mobilen mens de snakker og kjører. Dette betyr kanskje at de ikke oppfatter faren for å bli ”tatt” som særlig stor, eller at de mener de har råd til det dersom de blir oppdaget.

Så mange som 20 % velger kr 1700, det tror jeg er gjetting ut fra formeningen om at ”bøter” er store.

4.3 Synspunkter fra de spurte

Her er noen utvalgte synspunkter fra de spurte. Jeg har kopiert utsagnene direkte, fordi jeg mener det er greit å se hva de spurte svarer.

- *Håndholdt mobilbruk tar oppmerksomheten vekk fra kjøreporsessen. Positivt at det er forbudt!*
- *Tar ikke telefonen når jeg kjører. det tar oppmerksomheten bort fra kjøringen.*
- *Litt overdrevet, jeg har tekstet og ringt mens jeg har kjørt bil. For min del har det ikke oppstått noe farlige situasjoner for jeg hele tiden også er ops på ha blikket rettet mot trafikkbilde kontinuerlig. Men siden jeg går på hint nå så har jeg ikke gjort dette her, må være en god forbilde.*
- *Man kan da se litt på dette med hva som er farlig når det gjelder mobil bruk i bil. det å snakke i mobil eller det å begynne å lete etter handsfree og øretelefoner. samt dette med om hvor konsentrasjonen er når man snakker i telefon. er det da at man holder telefonen eller at man snakker i telefonen.*
- *Det er farlig det... men fristende*
- *Tar ikke telefonen når jeg kjører*
- *Bruker ikke telefon i bil uten handsfree*
- *Hvorfor ikke en lov om aviser, radio, gps osv*
- *Den er ikke mer forstyrrende å betjene enn radioen*
- *Tror egentlig ikke at det er telefonen som gjør at sjåføren mister fokus, men samtalen i seg selv*

- Syntes det er stress å koble mobilen til handsfree, er tilfeldig når tlf ringer, og det er ikke så ofte at jeg gidder å kobler til handsfree

Disse synspunktene er sammenfallende med det som har blitt sagt til meg tidligere i samtaler med både yrkessjåfører og andre. Noen synes det er greit å bruke handsfree, mens andre ikke liker det. Ut fra dette kommer synspunktene deres. På en måte et forsvar for det de gjør.

4.4 Sammenhenger mellom ulike spørsmål

I dette avsnittet vil jeg koble sammen noen av tabellene forran og se etter sammenhenger i henhold til hypotesen. Jeg forventer her å finne bekreftelse, eller avvisning, av hypotesene mine. I og med det lave antallet svar jeg har fått inn, er jeg forberedt på at enkelte svar blir litt usikre.

Tabell 12 Handsfree - kjønnsfordeling

		Total	1. Kjønn	
			Kvinne	Mann
Har du handsfree til mobiltelefonen		%	%	%
	Ja	58,7	60,0	58,1
	Nei	41,3	33,3	41,9
	N	46	15	31

Hvor stor del av kvinner og menn som har handsfree

Litt overraskende at så mange av kvinnene hadde handsfree. Dette er likevel ikke et tall som kan festes stor grad av tillit til, ettersom det bare er 15 kvinner som har svart.

Jeg hadde forventet at flere av mennene ville hatt handsfree, ikke minst fordi jeg trodde menn var litt mer interessert i slike ”duppedingser”. På den andre siden kan det hende menn er ”tøffere”, og ikke bryr seg om å skaffe handsfree.

Det som er mest i øyenfallende her er likevel at det er større andel av kvinner enn menn som har handsfree. Kanskje kan dette bety at kvinner er mer fortrolig med ”ørepynt”, og derfor skaffer en passende handsfree. Det kan også signalisere en større ”lovlydighet” eller ønske om å følge gjeldende lovverk.

Tabell 13 Handsfree - aldersfordeling

Har du handsfree til mobiltelefonen	Total	2. Alder			
		18-24	25-35	36-50	over 50
	%	%	%	%	%
Ja	58,7	33,3	76,5	57,1	44,4
Nei	41,3	66,7	23,5	42,9	55,6
N	46	6	17	14	9

Hvor stor del av de ulike aldersgruppene som har handsfree.

Dessverre er det få personer i aldersgruppen 28-24 år. Denne gruppen er en av dem som jeg ville forvente stor interesse for handsfree. Bare 2 av 6 hadde handsfree, noe som er skremmende lite dersom dette tallet er riktig. Denne aldersgruppen kjører ofte mye og er sosiale. Det vil si de bruker mobiltelefonen ofte og mye. Kombinasjonen er ikke særlig god, i beste fall snakker de i mobiltelefonen mens de kjører. I verste fall kan det bety at de skriver og sender sms mens de kjører.

En annen bekymringsfull sak er at denne gruppen ofte er forbilder for de jevnaldrende og dem som er noen få år yngre (fra 12- 14 årsalderen).

En av årsakene kan være av økonomisk art. Dette er en kostnad, selv om den ikke må være stor, som lett kan nedprioriteres. Mange av dem kan være elever /studenter.

Gruppen 25 – 35 år er mer som forventet. Størsteparten av dem har handsfree, og dette kan skyldes kombinasjonen av bedre økonomi, stor åpenhet til nye ting, samt at de har større oversikt over lover og regler som kommer.

Jeg finner det heller ikke overraskende at gruppen over 50 år har et flertall som ikke har handsfree. Her kommer nok en gradert oversikt til å vise at jo eldre de er, dess færre vil ha handsfree.

Tabell 14 Foreldre og handsfree

8. Har du handsfree til mobiltelefonen	Total	4. Har du barn under 16 år?	
		Ja	Nei
	%	%	%
Ja	58,7	66,7	53,6
Nei	41,3	33,3	46,4
N	46	18	28

Har foreldre til barn under 16 år handsfree

To tredeler av foreldre til barn under 16 år har handsfree. Dette er et bra resultat. Selvfølgelig kunne vi ønsket et større tall, men at det er et absolutt flertall som har, er bra. Det er mer jevnt blant dem som ikke er barneforeldre. Her er det om lag halvt om halvt. Denne tabellen viser at foreldre som har barn hjemme (under 16) i større grad enn andre har handsfree. Dette tolker jeg som et godt tegn ettersom de er et forbilde for barna.

Tabell 15 Yrkessjåfører og handsfree

. Har du handsfree til mobiltelefonen	Total	7. Er du yrkessjåfører?	
		Ja	Nei
	%	%	%
Ja	58,7	68,7	53,3
Nei	41,3	31,3	46,7
N	46	16	30

Har yrkessjåfører handsfree og hva med dem som ikke har bil som yrke.

At om lag 70% av yrkessjåførene bruker handsfree er ganske bra. Kunne forventet et større tall, men trolig er ikke alle avhengig av å snakke i telefon mens de kjører. Vi ser likevel en tydelig forskjell mellom yrkessjåfører og andre. "De andre" har mindre behov og dermed flere som velger å ikke skaffe handsfree.

Tabell 16 Utdanning

	Total	5. Hva er din høyeste fullførte utdanning			
		Grunnskole	Videregående	Høyskole/ universitet	
	%	%	%	%	
8. Har du handsfree til mobiltelefonen	Ja	58,7	0,0	68,2	60,0
	Nei	41,3	100,0	31,8	40,0
	N	46	4	22	20

Har folks utdanning betydning for om de skaffer seg handsfree

Her ser vi at personer med kun grunnskoleutdanning ikke har handsfree. Dette kan skyldes utvalget som er for lite til å trekke konklusjoner på denne gruppen. Ellers ser vi at personer med videre eller høyere utdanning har et stort flertall som velger handsfree. Kan komme fra at personer med mer utdanning har høyere inntekt, eller kanskje holdningene endres med utdannelsen. Dette blir uansett bare spekulasjoner og påstander.

Tabell 17 Hvorfor bruke handsfree

	7. Er du yrkessjåfør?		
	Ja	Nei	
	%	%	
Hvis du bruker handsfree, er det fordi:	Det er fornuftig	27,3	66,7
	Det er lovpålagt	90,9	16,7
	Jeg vil ikke ha bot	0,0	11,1
	Lettere enn å holde telefonen	18,2	5,6
	Annet, spesifiser her	0,0	16,7
	N	11	18

Alternativer for hvorfor velge å skaffe handsfree

Interessant at yrkessjåfører velger handsfree fordi det er lovpålagt. Bare en liten andel mener det er fornuftig. Påfallende ettersom dette punktet kunne ha flere alternativer. Blant dem som

ikke er yrkessjåfører, mener flertallet at det er fornuftig. Er dette oppriktig eller det de tror jeg vil høre.

Tabell 18 Hvorfor *ikke* bruke handsfree

	Total	7. Er du yrkessjåfører?	
		Ja	Nei
		%	%
10. Hvis du ikke bruker handsfree, er det fordi:			
Har ikke handsfree	55,2	33,3	65,0
Kjører forsiktig når jeg holder telefonen	0,0	0,0	0,0
Loven er meningsløs	13,8	11,1	15,0
Annet, spesifiser her	31,0	55,6	20,0
N	29	9	20

Alternativer for hvorfor ikke ha handsfree

Av yrkessjåførene bruker en tredel ikke handsfree fordi di ikke har en. Dette er ganske mange, men igjen er antallet personer så lavt at det er et usikkert tall

5 Drøfting

I utgangspunktet hadde jeg noen meninger om hva resultatet ville bli. Ikke alle mine tanker kunne nedfelles i problemstillingen, men gjennom samtaler med andre fikk jeg mange innspill. Jeg hadde også forventninger til gjennomførelsen.

Ikke alle mine forventninger ble innfridd. Blant annet hadde jeg forventet et større antall svar fra dem jeg spurte. Overraskende mange svarte nei til å besvare den, eller lot være å svare via nett. Når jeg ser på tabellene under ett, ser jeg at den største svakheten i undersøkelsen er antallet som har svart. Dersom jeg skulle hatt en mer nøyaktig og sikker oversikt, burde jeg nok hatt dobbelt så mange besvarelser eller mer.

Jeg hadde også forventet at flere hadde handsfree, noe som kan komme av det lave antallet deltakere. Det er også en mulighet for at mange er negativ til loven om bruk av handsfree, og ikke vil kjøpe. Flere av dem jeg spurte sier at loven er meningsløs, og trekker sammenligninger til bruka av radio og gps under kjøring. Dette er jo forståelige argumenter. Andre ting enn mobiltelefonen kan ta oppmerksomheten bort fra kjøringen, og dermed burde slike ting også kanskje være forbudt. En problemstilling som da dukker opp er håndhevingen. Politiet kan observere om du sitter med hånden opp mot øret, men ikke om du ”tukler” med radioen. Dette åpner også problemet med bruk av mobiltelefon med høyttaler på. For det første kan ikke politiet se at du holder mobilen, men samtidig skal det mer til for å få til denne samtalen. Nå må det i tillegg til den øvrige ”fiklingen” også slå på høyttaleren.

Noen mener de ikke blir distraheret av mobiltelefonen, eller de stopper og prater. Dette er etter kanskje riktig, men kan også være en unnskyldning for å ikke kjøpe. Ofte kan det ringe på tidspunkt som ikke passer å stoppe, og når telefonen ringer vil det være fristende å svare uansett.

Jeg hadde en formening om forskjellen mellom kjønnene, denne forskjellen kommer ikke fram i undersøkelsen. For det første er andelen like stor hos begge kjønn og derfor var nok min forventning feil. Det er kanskje slik at menn liker dupperingser, mens kvinner tenker på handsfree som pynt. Eller kanskje er det mer lovlydighet blant kvinner. Eller kanskje det ikke er forskjell på kjønnene her.

Når det gjelder strafferammen hadde jeg den formening at mange trodde den var betydelig lavere enn den egentlig var. I en slik sammenheng ville mange ha svart at de trodde det var kr 400. Likevel svarte de fleste rett. Dette kan bety at mange vet hva som er bøtesatsene for ulike forseelser, men det kan også være et bilde på folks formening om strafferammer i Norge.

Det er en utbredt oppfatning at vi har høye bøtesatser for slike forseelser, og mange kan ha gjettet et høyere tall enn det de egentlig tror er rett.

Jeg tror fremdeles at mange er lite bekymret for å bryte denne forskriften fordi de oppfatter faren for å bli avslørt av politiet som svært liten. I denne undersøkelsen hadde jeg håpet dette ville komme fram i svarene som ble gitt utenom. Dette har ingen skrevet noe om.

På en annen side kan det hende mange ikke tenker på politiet i det hele tatt. Med tanke på at svært mange kjører litt over fartsgrensen uten å bli tatt, er nok mobiltelefonproblematikken ikke stort annet.

Et spørsmål som da kommer fram er hvilke lover som er ”viktige” og ikke, og likeledes, hvem bestemmer hvilke lover som er greit å bryte.

På de siste spørsmålene er det vanskelig å svare uten å gjøre en større oppgave. Dette vil også være langt utenfor oppgavens tema.

6 Konklusjon

En entydig konklusjon er det vanskelig å sammenfatte etter dette, Utvalget mitt er litt lite, men jeg mener hypotesen min er rett på noen punkter. Det er mange som tilsynelatende ikke bryr seg om loven, noe som også kan observeres ved en kjøretur. Enkelte har også uttalt dette i klartekst, blant annet ved å henvise til andre ting som er lovlige, og at å holde telefonen ikke er det som tar konsentrasjonen. På den andre siden trodde jeg folk tok feil av ”straffen”. Dette var feil. Flesteparten var klar over gebyrets størrelse. Hvorvidt det er en stor fare for å bli tatt av politiet, kommer ikke fram annet enn ved å tolke svarene. Når bilførere vet gebyrets størrelse, men likevel velger å ”ta sjansen”, har de enten mye penger, eller definerer sjansen for å bli tatt som liten. Også kvinners syn på handsfree ser ut til å være feil fra min side. Storparten av kvinnene har handsfree, og kanskje kan det sees på som en ”øreplynt. Det var ikke bare mange kvinner som hadde handsfree, men forskjellen mellom kjønnene var ikke tilstede.

Konklusjonen min blir altså at det er flere grunner til velge å bruke eller ikke bruke handsfree, men at mange ikke respekterer loven under henvisning til andre ting som kan gjøres. Det er heller ikke forskjell på kjønnene, men noe forskjell etter aldersgruppe.

7 Litteraturliste

Dag Ingvær Jacobsen, *Hvordan gjennomføre spørreundersøkelser* 2.utgave,

Høyskoleforlaget 2005, ISBN 82-7634-663-4